

## **Intézményvezetői pályázat - 2016**

### **A köznevelésről szóló törvény 67. § (8) bekezdése szerint**

"Az intézményvezetői megbízásra benyújtott pályázat részét képező vezetési program, a vezetési programmal kapcsolatosan - e törvény alapján véleményezésre jogosultak által - kialakított vélemény és a vélemény kialakításával kapcsolatos szavazás eredménye közérdekből nyilvános adat, amelyet a köznevelési intézmény honlapján, annak hiányában a helyben szokásos módon nyilvánosságra kell hozni."

### **Gál Béla pályázata**

A pályázatot a dokumentum végén olvashatják.

### **A véleménynyilvánításra jogosultak véleményezése**

Iskolai Tanács	támogatás
Szülői Munkaközösség	támogatás
Diákönkormányzat	támogatás
Közalkalmazotti Tanács	támogatás
Szakmai munkaközösség-vezetők	támogatás
Munkaközösségek	támogatás

A véleménynyilvánításról készült jegyzőkönyvek iskolánk titkárságán megtekinthetők.

### **Szavazás eredménye**

	igen	nem	érvénytelen
Nevelőtestület	55	7	2
Alkalmazotti testület	62	8	1

## **VEZETÉSI PROGRAM**

### **HELYZETELEMZÉS ÉS FEJLESZTÉSI TERVEK**

Mint a Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium iskolaigazgatói állásának pályázója a következőkben ismertetem helyzetértékelésemet és továbblépési elképzeléseimet, tudva azt, hogy a következő évek iskolai mozgásterét jelentősen befolyásolhatja a köznevelés várható újabb átalakítása.

#### **1. MOTIVÁCIÓM**

Először 1995-ben kaptam megbízást a gimnázium irányítására. Elsősorban pedagógiai szempontból volt elképzelésem egy ekkora oktatási intézmény működtetéséről. Akkor úgy véltem, fő feladatomban a diákság és a nevelőtestület munkájának segítése, a nevelő-oktató munka kiteljesítése úgy, hogy az megfeleljen a gimnázium több évtizedes, sikerekben gazdag múltjának, hagyományainak.

Tisztában voltam és vagyok azzal, hogy mekkora felelősséget vállal az, aki ennek a nagy múltú és jó hírű gimnáziumnak a vezetője lesz. A 2000-2005 közötti időszak megerősített abban, hogy elképzeléseim a nevelő-oktató munkáról, az iskola társadalmi szerepéről hasznosak az intézmény számára, s arról is, hogy ezeken keresztül a Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium képes a köznevelés rendszerére is befolyást gyakorolni. Ezt igyekeztem megjelentetni az elmúlt – most már újabb 11 évben, az igazgatóságom, majd intézményirányítási munkám időszakában is.

Az utóbbi néhány évben a mindenkori vezető elvesztette menedzseri szerepét, irányító szerepének megvalósítása nagymértékben nehezedett. Munkájának fő iránya alapvetően a mindennapos nehézségekkel való küzdelem és a sablonizált pedagógusellenőrzés-minősítés töltheti ki. Jelenti ez a gazdálkodási szempontok előtérbe helyeződését úgy, hogy eközben a nevelőtestület építése, az azonos szemléletű korszerű pedagógia folyamatos alakítása ne kerüljön háttérbe.

Pályázatomat a következő háttérrel nyújtom be:

Az egyik legrégebben itt tanító tanárok közé tartozom, hiszen az egyetemi éveim befejezte (1980) után két évig óraadóként, majd ezután kinevezett tanárként – immár 36. éve – voltam és vagyok tagja az iskola nevelőtestületének. Mint tanárjelölt itt végeztem a gyakorló tanítást, ennek az iskolának falai között vált valóban hivatásommá a nevelés, az oktatás.

Részt vettem a kísérleti munkákban, megismertem ezek lényegét és érdekességét; magam is munkatárs voltam egy-egy részfeladat kimunkálásában, kidolgozásában, a gyakorlatba való átültetésében (biofizika és biokémia tanterv és a tanulók képzsének módja, a hat évfolyamos gimnázium óraterve stb.). Az igazgatóságom alatt kellett elkészíteni a Nemzeti Alaptantervnek megfelelő oktatási rendszer pedagógiai programját és ekkor alakítottuk ki a sávos nyelvoktatási rendszert is gimnáziumunkban. Végigdolgoztuk a Köznevelési törvény megjelenésével iskolákra háruló átalakítás telje folyamatát, igyekezve biztosítani az intézmény jövőjének útjait is.

Azt hiszem, semmit nem változott a Radnóti gimnáziummal szemben támasztott igényesség, a szakmai követelményszint és az intézményünkkel szemben támasztott társadalmi elvárások.

Tisztában vagyok mindezzel, mint ahogy ismerem a nevelőtestület, az iskolai munkát segítők, sőt az egyéb itt dolgozók munkáját, az iskola mindennapi életét.

Az elmúlt időszakban (2011–2016) az intézmény vezetőjeként dolgoztam. Ez a harmadik ciklus is számos újdonságot hozott a közoktatásban – mint 1996 óta folyamatosan – mind pedagógiai, mind gazdasági, gazdálkodási téren. Ebben a nyugodtnak, kiszámíthatónak koránt sem nevezhető időszakban a kapott lehetőségekkel igyekeztem a tőlem telhető legjobban élni, az iskolánk számára legelőnyösebb működési formákat alkalmazni. Annak ellenére, hogy az iskolaigazgatás ma már a legkevésbé pedagógiai munka, mégis szeretném folytatni a sok évvel ezelőtt megkezdett munkát.

Mindezek alapján vállalom pályázatommal a megmértést az iskola közösségei, az alkalmazotti és nevelőtestület, a szülők, a diákok, a felettes szervek, a döntéshozók előtt.

## II. A NEVELŐ TEVÉKENYSÉG<sup>1</sup>

*A Szegei Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium nevelőtestülete mindig központi feladatának tekintette a rábízott tanulók nevelését. A társadalomban már hosszú ideje megfigyelhető változások, az erkölcsi értékek nem mindig előnyös módosulásai még inkább szükségessé teszik a fokozott odafigyelést erre a területre. Melyek ezek? Vitathatatlan, hogy a gyerekek zöme nem szeret iskolába járni. A természettudományokat nem ismerik és nem értik. Tanulmányaik során nem alakul ki a problémamegoldó képességük. Nem tanulnak meg beszélni, írni, olvasni, számolni. A menekülés egyik útja a disz...szesség (diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia stb.) nyilvánítás, melyet – sajnos – a szülők is támogatnak, sőt ... Növekszik az iskolai erőszak mértéke és mennyisége, új elemek jelennek meg.*

*A mai rohanó világban a gyerekek nem tudnak felvérteződni e szükséges viselkedési normákkal. A szülők sokszor már önmaguk sem „felkészültek”, de nincs is idejük a gyerekükkel foglalkozni. Megjegyzem, korábban is volt hasonló helyzet, de többgenerációs formában együtt éltek családok. Ez nagy előny volt, hiszen a nevelést a nagyszülők biztosították. A gyerekek a természettel közelebbi kapcsolatban voltak, tapasztalhattak, gondolkozhattak. Ma a képeket nyújtó eszközök (TV, videójáték, okostelefon, de a képregények is) az agyat kevésbé vagy más irányba fejlesztik, akár egyszerű befogadóvá silányítják.*

Iskolánk osztályfőnökei, pedagógusai mindig törődtek a tanítványaikkal, segítették őket az előrejutásban. Látnunk kell azonban, hogy az alkalmazott módszereink nem mindenben alkalmasak a mai követelményeknek, nem elégedhetünk meg az eddig használt ráhatás eszközeivel. A társadalmunkban könyörtelenül tör előre az igénytelenség, megállíthatatlannak látszik a durvaság, a trágárság, az erőszakosság, a kábítószer terjedése. Az ilyen - kisgyermekkorban kialakult - attitűdöket az általános iskolák, majd a középiskolák már egyre nehezebben képesek nevelőtevékenységgel ellensúlyozni. A régi, jól bevált pedagógiai módszerek a társadalmi körülmények változása (pl. az emberi szabadság nem megfelelő értelmezése, a másik iránti tisztelet hiánya) miatt már nem mindig alkalmazhatók, a nevelés kereteit biztosító törvények nem egyértelműen teremtik meg a lehetőséget a befolyásolásra.

*A gyerek „társadalmi alkalmassága”:*

---

<sup>1</sup> [helyzetelemzés → fejlesztési javaslat]

Szükséges tehát továbbfokozni az erőfeszítéseket. Nagy hangsúlyt kell fektetni a különböző iskolákból érkezett tanulók **neveltségbeli különbségeinek kiegyenlítésére**, javítására. Mindemellett törekedni kell a tanulók személyiségének sokoldalú, dinamikus fejlesztésére. A műveltségi hátrányok csökkentésével, szisztematikus leküzdésével fokozhatjuk a nevelőtevékenységünk eredményességét.

Csak tovább erősödött az a meggyőződés, hogy tanítványainknak akkor teszünk jót, ha a középiskolás évek alatt megtanítjuk őket a hétköznapi élet viselkedési szabályaira. Elengedhetetlennek tartom, hogy a Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium diákjainak **fegyelmzettsége** megmaradjon, hiszen a magas szintű szakmai munkát, az igényes, a közösség érdekeit is figyelembevevő tevékenységet csak így végezhetünk. A társadalmi változások sorában, az új vállalatok, cégek működésének mindennapjaiban egyre határozottabban jelenik meg a fegyelmzett munkaerő igénye. A szülők jelentős része érzi, hogy gyermekük fejlődéséhez nélkülözhetetlen a céltudatos, de mértéktartó magatartás. Az ilyen igényekre való felkészítés és nevelés eredményezte, hogy az elmúlt években a gimnáziumunkba történő jelentkezések száma – annak ellenére, hogy a korosztály létszáma évről évre jelentősen csökkent, valamint hogy gimnáziumunk a régióban a legösszetettebb felvételi vizsgarendszert alkalmazza – nem csökkent, biztosította a kétszeres-ötszörös túljelentkezést. Az intézmény vezetésének tovább kell erősíteni diákban, szülőben, pedagógusban egyaránt, hogy a radnóti diák legyen fegyelmzett, tudja, hogy mikor mit és hogyan tehet. Mindezt úgy kell megvalósítanunk, hogy a végén ne vakfegyelm, hanem működő, **értelmes rend** legyen.

E munkánk sikerének alapköve a **nevelőtestületi egység a gondolkodásban** és – nélkülözhetetlenül – a **cselekvésben**.

A mai Radnóti nevelőtestületének korösszetétele jó. Vannak rutinos, harminc éves pedagógiai tapasztalattal rendelkező kollégák, akik a mind hatékonyabb középkorosztállyal együtt irányt mutatnak a fejlődni, tenni akaró fiatalabb nemzedékünknek. Összeszedett, céltudatos tevékenységgel így biztosítva látom iskolánk hagyományainak folytatását, előrelépést az eredményességünkben. Ugyanakkor nélkülözhetetlen, hogy munkánk során alkalmazkodjunk a bekerülő tanulók megváltozó előképzettségéhez, szegényesebb gondolkodásához, a problémamegoldó-képesség jelentős hiányához. A **tanulók logikai készségének, problémamegoldó gondolkodásának, memóriájának és komplex szemléletének** fejlesztése, sőt - sajnálatosan - a kialakítása mellett még a figyelemlkoncentrációt, a tanulási képességet javítani kell a nevelő-oktató munkánk során. Ehhez a korábbiakhoz képest több türelem, nagyobb beleérző képesség és gazdagabb módszertani felkészültség szükséges.

Értékeinket megtartva szükséges a céljaink elérését szolgáló, de a megváltozott igényekhez alkalmazott munka. Az itt dolgozóknak látni kell, hogy az iskola ésszerű belső szabályai, a dolgozótól, diáktól megkövetelt tevékenységei távlatokban saját maguk számára is előnyösek. A nem könnyű feladataink megoldásához nélkülözhetetlen egymás segítése, elfogadása. Nem engedhetjük meg magunknak és egymásnak, hogy akadályozzuk a másik ember közösség érdekében végzett munkáját!

A Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium pedagógusaitól elvárt a színvonalas pedagógiai munka, a **szakmai felkészültség, a didaktikai és módszertani repertoár** gazdagsága. Mindezekhez azonban társulni kell a **gyermekszeretnek, a kollegialitásnak és az iskola közössége elfogadásának**.

Ebből adódóan, aki felelősséget érez a tanítványaiért, a munkahelyéért, a Radnótiért, az nem maradhat a passzivitás kellemes állapotában, nem állhat meg a kritika megfogalmazásával, hanem

nyíltan, alkotó vitában a közösség színterén győzze meg a többieket igazáról, adjon megoldási javaslatot, vonja be pályatársait az elképzelései megvalósításába.

Fontosnak ítélem, hogy elsősorban a fiatal munkatársaknak, de az elbizonytalanodóknak is legyen lehetősége esetmegbeszélésre. Látszik azonban az, hogy ha nem fog megváltozni a pedagógusaink leterheltsége, akkor nagyon kevés idő jut erre.

A nevelőmunkában fontos szerepet tölt be a **tanórán kívüli tevékenységek** köre. Tapasztalhatjuk azonban, hogy a köznevelési intézmények gazdasági helyzete nem nyújt optimális lehetőséget erre. A munkának - a magas kötelező óraszám miatt - külön időkeretet nehéz találni, és az anyagi ellenszolgáltatás sem áll rendelkezésre. Ezért a jó pedagógus belső késztetésére, elkötelezettségére, a közös akarat erejére vagyunk kénytelen alapozni e tevékenységünket. Ugyanakkor ez „amortizálja” az embert.

### III. AZ OKTATÁS

*Az oktatásban az elmúlt negyven évben a Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium mindig igyekezett a legtöbbet nyújtani. Ez a különböző értékelésekben is megmutatkozott, az iskola mindig a vezető középfokú nevelési-oktatási intézmények között volt.*

*Az eredményesség fenntartása, javítása érdekében az intézmény oktatási rendszerében számos változtatást hajtottunk végre, mely bizonyította létjogosultságát. Az érettségi vizsga rendszere megkövetelte az emelt szintű képzést úgy, hogy ne essünk a hajdani fakultációs oktatásban tapasztalt hibákba. Ezért – bár nem egyszerű a szervezeti kereteket megteremteni – külön csoportba, lehetőség szerint délelőtt tartjuk az emelt szintű tanórákat. Intézményünk az esetek döntő többségében képes megfelelni az emelt szintű képzés iránt jelentkező igényeknek, csak néhány, kevés tanuló által választott tantárgyból nincs lehetőségünk komolyabb kihívást jelentő foglalkozásokat tartani.. Az idegen nyelvek oktatásában alkalmazott sávos nyelvoktatási rendszerünk is a tanulók szabadabb nyelv választását biztosítja. A választék bővítését és a társadalmi igények módosulását hivatott kielégíteni a kínai nyelv bevezetése. Sajnos, a Konfuciusz Intézet által biztosított pedagógusok nem mindegyike képes az iskolánk, a diákjaink elvárásának megfelelően tevékenykedni, így mérlegelni kell a folytatást az érdeklődésnek megfelelően. A négy évfolyamos matematika-fizika csoport indítása beváltotta a hozzáfűzött reményeket. Azok a matematika iránt érdeklődő tanulók, akik 12 éves korban még értetlenek a komolyabb munkára, azok két év múlva érkeve kiteljesedhetnek, szép teljesítményt nyújtanak. Hasznosnak bizonyult az Arany János Tehetséggondozó Programban kialakított új szabályozók bevezetése. Sikerült javítani a tanulóink munkaerőkölsén, céltudatosságán, de csökkentette a feszültségeket a pedagógusok között is, ugyanakkor az elmúlt időszak finanszírozási nehézségei súlyos következménnyel jártak, a tanulók jelentkezési kedve csökkent.*

*A Köznevelési törvény és a tantervi szabályozás komoly nehézségeket, anomáliákat okozott. A tantárgyak óraszámait és a kerettantervi tartalmakat nem sikerült megfelelően összehangolni. Ezért számos tantárgy igényelt feladatrendszerét nem lehet megfelelő színvonalon elvégezni. Ez számos problémát, feszültséget okoz a pedagógusok, az iskola mindennapjaiban.*

*Az intézmény számítógép-parkja az előző ciklus fejlesztése után lassan elöregszik. Szükség volt a most érkezett számítógépekre. A kikerülő korosabb gépek egy részét a kistanárik elavult informatikai eszközeinek cseréjére kellene felhasználni, valamint a könyvtár előterében lehetne a tanulók rendelkezésére bocsájtani. Az informatikai rendszerünk, honlapunk megújítása megtörtént. Feladatunk*

*a tartalomfeltöltés, melynek előkészítése zajlik. Korszerűsítésre kerül az igazgatóhelyettesi szoba informatikai infrastruktúrája, így az ügykezelés is felkészül az informatika alapú társadalom újabb kihívásaira.*

A Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnáziumban a következő időszakban szeretném folytatni az elmúlt harmincöt évben célként megjelölt munkát az oktatásban is. Tartani szeretném azt az alapelvet, hogy a tanulóink **magas szintű és a kornak megfelelő általános műveltségének biztosítása mellett** már nem a felsőfokú intézménybe történő bekerülés elősegítése az elsődleges cél. Jelenleg bejutni nem akkora feladat, mint **benmaradni és eredményesen tanulni**. E cél eléréséhez kell alkalmazkodnunk, **színvonalas és tartalmas munkát végeznünk**.

Jó keretet ad a nevelő-oktató tevékenységhez a speciális tagozatok és az emelt szintű képzésünk rendszere. E keretek között lehetőséget kaphatnak pedagógusaink és diákjaink a sikeres, eredményesebb munkához. Az emelt szintű csoportokban folyó tevékenységnek alapvető feltétele az, hogy 9-10. osztályban minden kolléga a lehető legjobb, **egységes alapokat** rakja le a tantárgyából. Ezen a téren a mai napig szükség van az előrelépésre!

Intézményünk eddigi hagyományaira építve, figyelembe véve a nevelőtestület összetételét, a társadalom igényét, egyúttal megteremti a gimnázium számára az alkalmazkodás lehetőségét is. A céljaink elérését az eddig is eredményes – természetesen a kerettantervre alkalmazott és átalakított – **szakirányokkal, speciális tantervű osztályok** működtetésével tudom elképzelni. Ennek indoka a tehetséges, tudásvágygal teli diákok hatékonyabb segítése. A négy-öt-hat év során végzett rendszeres, célirányos pedagógiai munka a tehetségek kibontakoztatásának az alapja. Továbbra is fontos a reálirányok (fizika, kémia, biológia) megtartása, a matematika – mint a logikus gondolkodás alapja – központi szerepének biztosítása. A humán tagozatnak is helye van az iskola oktatási palettáján, ahol bizonyítania kell a tagozatban rejlő plusz lehetőségeket.

Az iskolánknak ki kell elégítenie azt a társadalmi igényt, hogy a kikerülő diákok tudjanak **idegen nyelvet**, illetve nyelveket. A jelenlegi rendszerünk az időkeretet tekintve nem ad tág teret az idegen nyelv tanulásának (csak heti 3 óra), mégis az a plusz erő, amit a társadalmi, szülői elvárás a tanulók felé sugároz, azt ki lehet, és ki kell használni. Ehhez az együttműködést erősíteni kell a nyelvtanárok között, néhány kollégának pedig változnia kell a munkához, a tanításhoz való viszonyulásban.

Jelenleg is az angol nyelv oktatásán van nagy felelősség. Hatékony tanári tevékenységgel mind sikeresebb a spanyol, a német, az olasz nyelv. Az orosz, a francia és a kínai jelentkezőstől függő, míg a latin működtetése nehéz. Látnunk kell, hogy a tanulók nyelvválasztása jelentősen függ a praktikumtól (külföldi iskolák), a divattól és bizony a pedagógusok „hírétől”, munkájától is.

A kiegyensúlyozott egyéniség kineveléséhez nélkülözhetetlen az ének, a vizuális kultúra, a médiaismeret, a dráma, az életvitel, az etika-erkölcsan és a testnevelés szerepe. Ugyanakkor – figyelembe véve a következő szintre való lépés szükségleteit – túl sok a művészetekkel együtt a közismereti és e tantárgyak arányai túlzóak, tartalommal nem mind betölthetőek. Ráadásul a megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógusok is hiányoznak. Az elmúlt években kiválóan egészíti ki a tanulók formálását az ének-zene, a vizuális kultúra, fontos szerepe van a médiaismeretnek és drámának.

A tanulóinknak ismerni és használni kell a számítógépet. Az **informatika** oktatásában bekövetkezett változások (heti 1 óra) nem könnyíti ennek a célnak a teljesülését. A számítógép magabiztos használatát csak úgy lehet biztosítani, ha a tanórákon mind több lehetőség nyílik a



tanulók számára az IKT eszközök tanulási folyamatban való személyes alkalmazására. Ehhez fejleszteni kell a tantermi eszközellátottságot.

Az e tudományterülettel mélyebben megismerkedni kívánóknak is lehetővé kell tenni megfelelő informatikai, programozási előképzettség megszerzését, hiszen komoly munkaerő-felvevőpiac nyílt Szegeden az informatikusok számára.

A 2000 szeptemberében induló *Arany János Tehetséggondozó Program* is jól illeszkedik az iskola életébe. Társadalmi szinten nagyon fontos szerepet tölt be az AJTP, de az iskola számára is jelentős lehetőségeket nyújt. Ezek között kiemelendő, hogy a programban tevékenykedő pedagógusok – a munkához nélkülözhetetlen – új, differenciáltabb pedagógiai módszereket sajátíthatnak el, ami szükségszerűen visszahat a nevelőtestület módszertani fejlődésére is.

Nem biztató az elmúlt két évben megjelent tendencia, az AJTP-s jelentkezések csökkenése. Sajnos, amíg a program finanszírozása nem nyeri vissza ütemezett, rugalmas és gyors jellegzetességét, addig nem tudunk sokban javítani. Ha mindez létrejön, akkor szükséges lesz felülvizsgálni a szabályozókat is, mert a mostani bekerülési rendszer azokat a hátrányos helyzetű családok gyermekeit kizárja a részvételből, akik belső tartásból, dacból nem akarnak 'hivatalos' segítséget kérni. A mostaninál jobb, könnyebben kezelhető és kiskapuk nélküli rendszert ki lehet alakítani, biztosítva a valóban tehetséges, de nehéz sorsú tanulók rendszerbe kerülését!

A test nevelése nélkülözhetetlen az egészséges fejlődés, de jó tanulás szempontjából is. Sajnos igaz, hogy a mai fiatalok mozgáskultúrája – finoman fogalmazva is – végzetes. Ezért nélkülözhetetlen, hogy a rendelkezésre álló lehetőségekkel (*testnevelés* óra, sporttálalkozó, stb.) a testnevelő tanárok minden korábbinál pontosabban, hozzáértőbben, lelkiismeretesebben és fejlesztőbben éljenek. Nagyobb odafigyelést igényel a tanóra levezénylése, a gyakorlatokat végző diákok egészségének, épségének megőrzése.

Minden időszakban újra és újra felmerül egy-egy olyan képzés indításának az igénye, amelyben a *gazdasági ismeretek, esetleg a pénzügyi ismeretek, vagy hivatalos ügyek* kereteit, intézkedéseit tanulhatnák a tanulók. Bármelyik nagyon hasznos, de addig, amíg a tanulók kötelező heti óraszám a mostani, csak arra látok esélyt, hogy „tűzoltás” gyanánt osztályfőnöki órákat használjunk a tanulók világlátásának bővítésére.

A **tehetséggondozó munkára** mindig büszke volt a gimnáziumunk. A radnóti hagyományoknak megfelelően igen sikeres a matematika és a természettudományos oktatás. Biológiából és matematikából nem csak országos elismertséget értek el kollégáink, de szinte központtá is vált intézményünk. A nevelőtestület egységesebb teherviselését mutatja, hogy az utóbbi években 19-24 pedagógus juttatott tanulót OKTV országos döntőbe. Nagyon szép eredmények születnek a humán tantárgyak közül többen is, ami nem könnyű a reálnak tartott iskolánkban. Ezzel megfelelünk a tehetséggondozó középiskola címünknek is.

A természettudományos tehetségnevelésben nagyon jelentős lépés a TERMOZ (természettudományos szaklaboratórium) elkészülte. A korszerű felszerelés, a modern és használható környezet lehetővé teszi, hogy az iskolánk tanulói, de a környezetünkben élők, a megye, sőt az ország sok pontjáról érkezzenek érdeklődők, biztosítva így a természettudományok megszerettetését.

Növeli a lehetőségeket a Szegedi Tudós Akadémia megalakulása. Az intézményünk a kezdetektől részt vett az Akadémia működési kereteinek kialakításában, segítette a működését. A most kialakuló infrastrukturális és anyagi bázis hosszú időre segítheti, pedagógusainkkal segíthetjük az SZTE és a magyar közoktatás fejlődését a diákok kiváló körülmények közötti

fejlesztésével. Természetesen, mint a rendszerben szoros együttműködők, számos feladat hárul tanárainkra, de sok-sok előnyt is szerezhhetnek tanítványaink!

*Az utóbbi évek eredményei:*

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
A tanulók létszáma	831	815	807	799	798	
Az iskola tanulmányi átlaga	4,44	4,41	4,41	4,45	4,52	
Az érettségizők létszáma	181	174	178	176	173	
Érettségi átlag	4,70	4,67	4,64	4,62	4,67	
A tanulók emelt szintű érettségi vizsgáinak százalékos aránya	17,92%	18,86%	24,18%	25,38%	23,42%	
Diákolimpiai résztvevő /fő	3 (biológia, matematika)	4 (biológia, matematika)	2 (biológia, földrajz)	6 (biológia, matematika, nyelvészet)	4 (biológia, matematika, nyelvészet)	
EUSO – Európai Diákolimpia / fő	2	1	1	4	5	
Országos Középszintű Tanulmányi Verseny döntőse / fő	33	29	37	45	40	47
OKTV döntős tanulók tantárgyainak száma	14	12	17	18	15	17
A tanulókat az eredményhez segítő tanárok száma	19	20	22	23	24	24
Országos szintű verseny döntőse / fő	95	145	48	129	147	
Sport diákolimpiai döntő	24	25	64	60	39	
Felvettek/ érettségizettek	0,966	0,965	0,977	na.	na.	



#### IV. TANÓRÁN KÍVÜLI TEVÉKENYSÉGEK

*Bár a tanulóknak nagyon sok tanórája van, mégis célunk az, hogy minél többet tartózkodjanak szervezett keretek között az intézmény falain belül. Így tudjuk csak segíteni, egyúttal megvédeni diákjainkat a társadalomban jelentkező számtalan veszélytől. Sajnálatos az, hogy a lehetőségek korlátozóttak, hiszen a pedagógusaink leterheltek.*

*A magas kötelező óraszámot – céljaink eléréséhez és a tanulóink érdeklődésének és érdekeinek megfelelően – meg kell toldani szakkörök, felkészítők, kulturális programok, kirándulások, múzeumlátogatások időkeretével. Tanáraink az átlagosnál jóval többet töltenek ügyeletek ellátásával, hiszen az esetleges őszi, a tavaszi érettségi vizsgák lebonyolítása mellett versenyfelügyeleteknek is óriási a száma. Így a dolgozóink ellátott heti óraszámja nem egyszer 30 fölé emelkedik, ami már a minőség rovására megy.*

*Azonban a kollégák jelentős áldozatvállalásával ilyen keretek között is sikerül biztosítani a tanulóink anyanyelvi fejlődését, kielégíteni jelentkező tudásvágyukat, szerteágazó érdeklődésüket a szakkörökön. Segíteni tudjuk fejlődésüket a kulturált szórakozásban, lehetőséget tudunk biztosítani a művészetekben, a sportban való jártasság megszerzésében, fejlesztésében.*

A tanórán kívüli tevékenység megfelelő ellentételezésére törvényi változtatásra, ennek a munkának a tudatos megbecsülésére lenne szükség. Ugyanakkor mi nem feledhetjük: a jó iskolának, a jó pedagógusnak folyamatosan „tennie kell a dolgát” ezen a területen is.

#### V. ELLENŐRZÉS, TOVÁBBKÉPZÉS

*Az új szabályozók megjelenésével a nevelők között nagy riadalmat keltett a pedagógusmunka ellenőrzése. Ennek alapvetően az az oka, hogy 15-25 év óta külső ellenőrzés nem volt, de belső is csak az intézményvezetők felelősségérzetén és saját feladataik megfelelő értékelésén múlt. Kell az ellenőrzés! Azt gondolom, fontos a portfóliónak az a része is, amely a tanóráról, a tervezésről szól. Pszichológiai szempontból azt azonban nem tartom jónak, hogy a pedagógus kénytelen önmagát, a munkáját dicsérni. Hitem szerint minden tisztességes, becsületes - valódi - pedagógus amint kijön az órájáról, már reflexiókat készít, korrigál, beépít, megjegyvez, azaz amit a portfólió leírat, azt megteszi. A nem a pályára való (ha vannak ilyenek?) pedig kiválóan összegyűjtik, megíratják, esetleg plagizálva megírják (hallottunk ilyenről is) anyagukat. És a papír mindent elbír. Elbizonytalanodtak az eddig komolyan teljesítők, nyeregbe kerültek mások. Csak frusztrációt, hite vesztést, tagadás, sőt esetenként pályaelhagyást hozott azok között, akik szívvel-lélekkel a gyerekért dolgoztak pályájukon!*

*Kell-e a háromszintű „ellenőrzés”. Szükség van-e a minősítésre, a tanfelügyeletre, a tanácsadásra. Igen, de csak egyre! Azt hiszem, a szakmájában elismert, az adott területen kiemelkedő tapasztalattal és felkészültséggel rendelkező egyetlen ember képes ellátni mindhárom tartalmi feladatát. Ennek a nem önként jelentkező, hanem a fentiek alapján kiemelt kollégának kellene tanítani, de kisebb óraszámban, hogy legyen ideje szakosként órákat látogatni, segíteni, fejleszteni, de akár kritizálni és minősíteni...*

*Végtelenül fontosnak tartom, hogy a látogatások ne borítsák fel az iskolai munkát! Ami most zajlik, az szétszilálja az intézményeket. Egy látogatással, a vizsgált pedagógus mindennapi rutinjából való kiemelésével, az óráinak elmaradásával, az órarend átrendezésével, a helyettesítések biztosításával, esetleg az órák elmaradásával a tanuló mindenképpen hátrányba kerül, de az iskolai élet mindennapjai is széteshetnek! Ha a felügyelő, minősítő, segítő – akár váratlanul is – érkezik, és órát látogat, esetleg több alkalommal is, sokkal hitelesebb képet kaphat. A tapasztalatokat délután a pedagógus 40 órás munkabetének megfelelően beszélhetné meg a munkaközösség-vezetővel vagy és az igazgatóval. Az eredményről a döntő szót a szakember mondhatná ki! A pedagógus így önmaga is érdekelt lenne, hogy bizonyítsa rátermettségét, adatokat, munkájához szükséges terveket, vázlatokat, anyagokat tudjon bemutatni, vagy akár mindezt összegyűjtse portfólió formájában. Ez azonban csak kiegészítője, illusztrációja lenne a tanulókkal végzett munkájának!*

A korábban működtetett iskolai, diákok általi tanárértékelés használatát szerencsésnek, többnyire segítőnek tartom. A használt módszer nem terheli túl a diákot, a pedagógust és az adminisztrációt, ugyanakkor a pedagógiai fejlődéshez hasznos információt ad. Tapasztalatom az volt ezzel, hogy a munkatársaim képesek voltak a mérés-értékelés számukra hasznos oldalát érzéklni, és a véleményeket akarták felhasználni az egyéni fejlődésükhöz. A hasznosságát mutatja, hogy az ország több középfokú intézménye is használta már a tőlünk átvett módszert.

A továbbképzési rendszer átalakuláson ment keresztül. Ennek folytatódni kell, hiszen eddig a köznevelést szolgáló, a pedagógus fejlődéséhez hozzájáruló lehetőségekből sokat még nem kaphattunk. Nélkülözhetetlen az, hogy megfelelő szintű – alapvetően az egyetemek és valóban a szakmájuk mestereként dolgozó pedagógusokra épülő – képzések álljanak rendelkezésre. Ezeket a pedagógus ingyenesen vehessen részt, hiszen a dolgozók továbbképzése alapvetően a rendszer, a közoktatás érdeke.

A következő időszakban tudásunk szakmai fejlesztésén túl elsősorban a pedagógia módszertani repertoárunk alkalmazását kell előtérbe helyeznünk. Fontos a megváltozott felkészültséggel (Y-, Z-generáció) érkező tanulóink megfelelő fejlesztését biztosító módszertan elsajátítása és alkalmazása. Az informatika alapú társadalmunk szükségszerűvé teszi, hogy a jól bevált „krétapedagógiát” hasznosan egészítsük ki a számítógép, az interaktív tábla nyújtotta lehetőségekkel. De nem feledhetjük: a nevelő-oktató munkánk kulcsa továbbra is a jól felkészült, gazdag módszertani repertoárral rendelkező pedagógus!

## VI. A BELSŐ ÉLETÜNK

*Az iskola működésében nagyon fontos szerepet töltenek be a belső kapcsolatok. Az intézményvezető és a közvetlen munkatársai, az igazgatóság és a nevelőtestület, a munkaközösség-vezetők és a szaktanárok, az osztályfőnök és a szaktanárok, illetve a tanulók, sőt a tanulók egymás közötti érintkezése alapjaiban befolyásolja a mindennapos tevékenységünket.*

*Az iskola csak egységes nevelési elvekkel tudja hatékonyan ellátni pedagógiai feladatait. Ehhez elengedhetetlen az iskolai tagjainak folyamatos kapcsolattartása, kommunikációja. Úgy érzem – bár az ismeretből sosem elég – a mindennapos tevékenységhez, a jó működéshez szükséges hivatalos tájékoztatás időben megtörténik. Ezt az értekezletek, a nagyszüneti megbeszélések biztosítják. Ezeket egészíti ki a hirdetőtábla és a tudnivalókat folyamatosan sugárzó képűségünk. Az új rendszerben az az Összvezetői összejövetelek megrikkultak. A központi irányítás nem igényelte a folyamatos alkalmazkodást, a stratégiai döntéseket.*

*Az iskola belső életének szervezésében, közvetlen irányításában az intézményvezető-helyetteseknek nélkülözhetetlen a feladata. Megítélésem szerint képesek voltak vállalni az önálló döntést, a kitűzött célok öntevékeny megvalósítását. A munkaterületüket kiválóan átlátták és jól irányították a tevékenységet. Az évek során a pályázatok megtalálása, menedzselése is hatékonyan működött.*

*A munkaközösség-vezetőknek nem volt könnyű feladatuk az évek során. A megnövekedett óraszám nem csak a vezető segítő-irányító munkáját tette szinte lehetetlenné, de a közös időpontok megtalálása, a plusz feladatok ellátása is szinte megvalósíthatatlan volt. Sajnos ennek a közös tevékenységnek az elmaradása hagyott hiányérzetet.*

*A nevelőmunkában alapvető feladat jut az osztályfőnököknek. Az osztály mindennapos tevékenységét döntően a felelős pedagógus nevelő-oktató munkához való hozzáállása, következetes céltudatosága szabja meg. A megbízott osztályfőnökök igyekeznek a legtöbbet kihozni osztályukból!*

A **tanulóink** számára a pedagógusok teljesítőkéességétől, az iskola pénzügyi helyzetétől függően minden lehetőséget meg kell adni, hogy az intézményen belül, ellenőrzött keretek között, hasznosan tölthessék el a délutánjaikat. Fontos diákjainknak megmutatni a közösségi élményeknek az egyén fejlődésére gyakorolt igen pozitív hatását. Ezért folytatni kell mindazokat a közösségi programokat, melyek az utóbbi években a diákönkormányzat, illetve a pedagógusok kezdeményezésére kialakultak (SÁ-RA, Tudományos hét, Kulturális fesztivál, szalagavató bál, stb.).

A **diákönkormányzat** működésében is észlelhető a körülmények változása. A tanulók sok órája, az időbeli leterheltsége miatt kevés a lehetőség a közös tevékenysége. Öröm az, hogy mindig vannak diákok, akik a közösségért erőn felül is képesek tenni. Ilyenek a 'RadnótiSokk' szerkesztőségében dolgozók és az iskolarádió működtetői.

## VII. KAPCSOLATOK

A Klebelsberg Intézményfenntartó Központ irányítása alá kerüléssel egyik pillanatról a másikra több irányítónk, szabályozónk, felügyelőnk jelent meg. A fenntartó Szegedi Tankerületen kívül a működtető Szeged Megyei Jogú Város Nevelési-oktató Intézmények Gazdasági Szolgálat, a Kormányhivatal, az Oktatási Hivatal, a Járási Hivatal, majd a POK is belépett az együttműködők, a jelentést kérők közé.

A Szegedi Tankerülettel való együttműködésben a pénzhiány és – bizonyos esetekben – az ügyintézés körülményessége eredményezte a legtöbb gondot. Minden jó szándék ellenére e tényezők napi nehézséget okoztak.

Az NGSZ, mint működtető tevékenysége – annak ellenére, hogy hajdani kollégáink maradtak az épületben – okozott nehézséget. Ismét át kellett élni – ahogy az NGSZ hajdani indulásakor is – azt a kellemetlen érzést, hogy mi vagyunk a működtető érdekében, és szinte albérlők vagyunk az épületben. Meggyőződésem, hogy apró, de fontos szemléletváltással sokkal hatékonyabb, gördülékenyebb lehetne az együttműködés.

A gimnázium – továbbtanulási célok miatt is – szoros kapcsolatban van *felsőfokú oktatási intézményekkel* Szegedi Tudományegyetem különböző karaival, a MTA Szegedi Biológiai Központjával és a Szegedi Tudós Akadémiával. A kontraktusok eredményeként lehetőség van az egyetemek különböző tanszékeivel, az SZBK intézeteivel közös programok szervezésére, melyek nagyon hasznosak tanulóink számára. Az együttműködést sikerült kiterjeszteni a továbbtanulási információk helyi megosztására is. Az SZTE és más egyetemek Budapestről évente kitelepülnek iskolánkba a tanulóink tájékoztatása érdekében. Büszkék lehetünk arra, hogy a Cambridge-i Egyetem évek óta tart tájékoztatót – akár beiskolázási rektorhelyettesi szinten is – a Radnótiban. Köszönhető ez az ott tanuló hajdani diákjaink teljesítményének.

Gimnáziumunk napi kapcsolatban áll a város *középfokú iskoláival* mind szakmai, mind pedig a diákok programjain keresztül (pl. Radnóti-Ságvári sporttalálkozó). Továbbra is törekedni kell a korrekt, egymást segítő együttműködésre. A hagyományossá vált tudományos hetünkön várjuk a szegedi középfokú iskolák érdeklődő diákjait. Nélkülözhetetlen a kiegyensúlyozott együttműködés a Városi kollégiummal. Elsősorban az AJTP-s diákjaink nevelése érdekében célszerű lenne egy radnóti diákokkal megtöltött kollégiumi intézményrész, vagy önálló szakkollégium kialakítása.

Tovább kell erősíteni az utóbbi időben kialakult jó kapcsolatot Szeged város és a körzet *alapfokú oktatási intézményeivel*. Az együttműködés fő területe a tehetséggondozás. Az iskolánk által szervezett versenyek (történelem, angol nyelv, Meleg István Kémia Verseny, Szécsi Szilveszter Biológia Verseny, matematika,), a természettudományos szaklaborban (TERMOZ) végzett munkák, valamint a kulturális fesztiválunk.

Szoros az együttműködés az Arany János Tehetséggondozó Program keretében a *társintézményekkel*. Az önfejlesztő szakmai konferenciákon túl fontos feladatunk az e rendszerben tanuló diákok versenyztetése, közös találkozók szervezése fejlődésük érdekében.

A gimnáziumnak kötelessége tanulóinak nyelvi képzése. Lényeges szerepet kap a nevelő-oktató munkában a *külföldi iskolákkal* fennálló kötelék. Az évek során kialakult diákcserkapcsolatokat továbbra is működtetni kell. A dániai Roskilde Himmelev Gymnasiumával az angol nyelv, míg németországi Bendorf Martin Remy Gymnasiumával a német nyelv gyakorlására, a német kultúra megismerésére ad lehetőséget a kialakított kapcsolat. A székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnáziummal létrejött szoros kapcsolat lehetővé teszi Erdély megismerését, a határon túli kapcsolatok erősítését. Folytatni szeretnénk az olaszországi Treviso Duca Degli Abruzzi Gimnáziumával megkezdett kontraktust, mely az olasz nyelvet tanulók számára biztosít nagy lehetőséget.

E kapcsolatokban is nélkülözhetetlen a pedagógusok áldozatos munkája. Reméljük, a hajdani társiskoláinkban – akikkel ma is kapcsolatban vagyunk – is megtalálják az ügyet szívükön viselő kollégákat, és újra működhet a svédországi Avesta Domarhagsskolan és a finnországi Turku Katedralsskolan nevű középfokú iskolájával korábban kialakult diákcsera.

A külhoni oktatási intézményekkel zajló együttműködéseket jól egészítik ki a kollégáink által diákoknak szervezett külföldi tanulmányutak. Rendszeressé vált az erdélyi, az olasz, a spanyol, a francia, az angliai utak szervezése, ami jelentősen hozzájárul tanulóink műveltségének gyarapításához.

Az iskola ismertsége, elfogadottsága szempontjából nélkülözhetetlen a *médiákkal* való jó kapcsolat. Folytatni kell az eddig követett tevékenységet, a készséges és egyben tisztességes és gyors információszolgáltatást, cserében elvárva a pontos, helytálló tájékoztatást.

## VIII. A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA HÁTTERRE

*A Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnáziumban az elmúlt időszakban a 15 évvel ezelőtti nagy felújítás, majd a hibák kijavítása után már sok változtatás nem történt. Néhány illembely és a saját bevétel felhasználásával a folyosói lábazat felújítására kerülhetett sor.*

*A tornateremben két ajtó kicserélésére került sor, de alapítványi támogatással számos új sporteszközt használhatnak a tanulóink.*

*Egyéb beszerzést az AJTP által kapott lehetőségek kihasználása biztosították: iskolapadok, interaktív tábla, laptopok kerültek a tantermekbe.*

Az iskola szempontjából a jelenlegi 27 osztály, és 800 körüli tanulólétszám megfelelő, bár szerencsés volna még két tanterem kialakítása. Erre az alagsor adhatna lehetőséget. Nagy öröm volt, hogy a TERMOSZ épületének felújítása folytatódhat, az emeletráépítéssel mind a labor, mind pedig a vizsgáztatás új lehetőségekhez jut. Kiválóan tudnánk használni Tisza Lajos körúti, a rendőrség által használt hajdani épületünket. Megoldaná a teremgondjainkat és a tornaudvar kérdését is. Mind égetőbb igényként jelentkezik a nagy felújításkor érintetlenül hagyott nyílászárók, elsősorban az ablakok cseréje. A tornatermünkben fontos lenne a szellőző berendezés rendszerének használhatóvá tétele. Bár jelentős költségigénye van, de a főépület tetőterében kollégium kialakítása fantasztikus előrelépés lenne a nevelés terén!

## IX. ÖSSZEFOGLALÁS

Munkám során mindig az az alapelv vezérelt, hogy amit teszek, azt a tőlem telhető legmagasabb színvonalon végezzem. Úgy hiszem, a Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium sem törekedhet másra, mint arra, hogy tevékenységében, eredményességében a lehető legjobb legyen. Nem lehet célunk a közepszerűség! Ez kötelességünk mind magunkkal, mind pedig elődeinkkel szemben.

A színvonalas nevelő-oktató munka legfőbb feltétele az iskola szellemisége, tanárainak tehetsége és hivatástudata, a diákok tudásvágya. A gimnáziumunk a több mint 116 éve alatt felhalmozott olyan szellemi és erkölcsi tőkét, melyre hosszú ideig bizton építhet a Radnóti gimnázium mindenkor fiatal nemzedéke. Iskolánk kedvelt a városban, a megyében, sőt az országban.

A diákok szívesen jelentkeznek ide, még akkor is, ha csak felvételi vizsgával tudnak bekerülni. Szeretik iskolájukat, és ha megtanulják a „hogyan”, tesznek is érte. A nevelőtestületben jelen van a tapasztalat, a jó értelemben vett rutin, a tehetség, de megvan a fejlődőképesség, a fiatalos lendület, a tenni akarás, a pedagógushivatás szeretete is. Az természetes, hogy fejlődni, jobbat létrehozni, pontosabban, észszerűbben tevékenykedni mindig lehet és kell.

Fontos céloom, hogy egy olyan környezetet biztosítsunk az itt tanulók, dolgozók számára, amire eddigi országosan is kimagasló eredmények alapján méltán számíthatnak.

Mindezek megvalósulásával, a nevelőtestület, a dolgozók és a diákok összefogásával, a fenntartó segítségével tovább haladhatunk azon az úton, ami egy, igényes, kiegyensúlyozott és kiszámítható munkahely, tanulóink számára pedig egy korszerű, szép, az európai igényeknek megfelelő szintű oktatást biztosító, a nevelést szem előtt tartó gimnáziumot használhatnak.

Szeged, 2016. március 15.

Gál Béla